

І. О. Большакова,
М. С. Пристінська

УКРАЇНСЬКА МОВА. БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 1

Харків
Видавництво «Ранок»
2018

УДК [811.161.2:028.1](075.2)
Б79

За Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна

Б79 Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.) : Ч. 1
/ І. О. Большакова, М. С. Пристінська. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018.

УДК [811.161.2:028.1](075.2)

Електронні матеріали
до підручника розміщено на сайті
interactive.ranok.com.ua

© Большакова І. О., Пристінська М. С., 2018
© Рибцова О. А., ілюстрації, 2018
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2018

Я хочу вчитися читати!
Я люблю спілкуватись!
Я люблю фантазувати!
Так? Тоді ця книга саме для тебе!
Вона допоможе тобі навчитися читати,
висловлювати думки і почуття, спілкуватись
легко й із задоволенням!

Умовні позначення:

— слухаю

— читаю

— спілкуюсь

— досліджую мовлення

— обговорюю малюнок

— мислю критично

Я ВИВЧАЮ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Ми живемо в Україні. Наша мова — українська.
Ми будемо вчитися говорити, читати і писати українською.

Я говорю
українською.

Я читаю
українською.

Я слухаю
українську.

Я пишу
українською.

1 Я вітаюсь і знайомлюсь.

Доброго ранку!

Здрастуй!
Як тебе звати?

Анна. А тебе?

УСНЕ І ПИСЕМНЕ МОВЛЕННЯ

Ти можеш спілкуватися усно або письмово .

1 Назви ситуації, в яких діти спілкуються усно, а в яких — письмово. Розкажи, як ти спілкуєшся в школі.

читаю

розповідаю

пишу

слухаю

спілкуюсь

2 Назви те, що допомагає тобі передати усне повідомлення.

ручка

олівець

телефон

планшет

мікрофон

СЛОВО

Кожний предмет ти можеш назвати словом.

ЩО? Сонце

ЩО? М'яч

ХТО? Дівчинка

ХТО? Хлопчик

1

Які слова відповідають на запитання **хто?** **що?**

Олег

собака

трава

голуб

м'яч

дерево

Оля

2

З якою думкою ти погоджуєшся? Поясни чому.

Слово **квітка** відповідає на запитання **що?**

Слово **кіт** відповідає на запитання **хто?**

СЛОВО

Кожну дію ти можеш назвати словом.

- 1 Кто що робить?
Що любиш робити ти?

- 2 Кто що робить? Чому ти так думаєш?

- 3 Я слухаю текст і обговорюю його з друзями.

СЛОВО І РЕЧЕННЯ

Зі слів ти можеш скласти речення.

1 Склади речення за зразком. Використай слова і малюнок.

Хлопчик читає книжку.

ХТО?

хлопчик
дівчинка
кіт
миша
Олег
Оля

ЩО?

книжку
казку
журнал
текст
газету
вірш

ЩО РОБИТЬ? читає
слухає

2 Правда чи неправда?

- Олег слухає казку.
- Оля читає газету.
- Кіт їсть рибу.
- Мишеня сидить на дивані.
- Діти люблять читати.

СЛОВО І РЕЧЕННЯ

Речення ти можеш вимовити по-різному.
На письмі в кінці речення став знаки . ! ?

1 Вимов за вчителем речення по-різному.
Який знак ти поставиш у кожному випадку?

- Олег читає книжку
- Оля читає казку

2 Склади речення за малюнком. Вимов його по-різному.
Який знак ти поставиш у кінці речення?

3 Я порівнюю текст
і малюнок.

У Роми живе собака.
Його звать Рекс.
Рома гуляє з Рексом
парком.

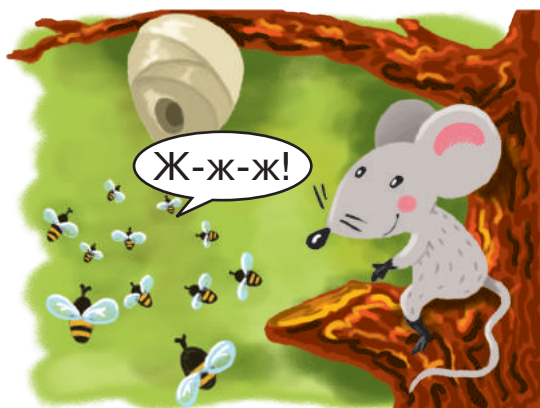
ЗВУКИ

Ти чуєш багато звуків.

Звуки є мовні і немовні .

1

В яких ситуаціях ти чуєш немовні звуки, а в яких — мовні?

Звуки ти можеш почути і вимовити .

2

Правда чи неправда?

Р-р-р!

Ко-ко-ко!

БУКВИ

Ти можеш записати те, що говориш, буквами.
Букви — це умовні знаки, які позначають звуки мови.

Вузелкове письмо

Малюнки на камені

Зарубки на дереві

Букви, алфавіт

Привіт!

Hello!

ハロ—

Букви ти можеш побачити і написати .

Якщо ти запишеш букви української мови в певному порядку, то вийде **українська** абетка.

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее	Єє
Жж	Зз	Ии	Іі	Її	Йй	Кк	Лл
Мм	Нн	Оо	Пп	Рр	Сс	Тт	Уу
Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ	Ьь	Юю Яя

А а А-а-а а-а-а

1 Знайди букви **А** і **а** в рядку.

л М а А д а Л д я а

2 Знайди на малюнку предмети, у назвах яких є звук [а]. Скажи, хто де знаходиться. Користуйся словами **за, на, перед, у, під.**

- Яких предметів немає на малюнку? Визнач місце букви **а** в словах.

фа-ра хма-ра
тра-ва со-ба-ка
знак зу-пин-ка
ми-ша ав-то-бус

- Як ти поводишся в автобусі?
-

3 Факти і думки

Вулицями Лондона їздять автобуси у два поверхи.

Ці автобуси червоного кольору.

Усі люблять їздити на другому поверсі автобуса.

О о

О-о-о о-о-о

А-о-а о-а-о

1 Знайди букви **О** і **о** в рядку.

О б с о ю О б ю с О

2 Знайди слово — підпис до малюнка.

око

коза

мо-ло-ко

оса

нора

со-ло-ма

коса

кора

о-ку-ля-ри

3 Текст. Тема тексту.

Багато людей носять окуляри. Окуляри допомагають людям краще бачити предмети. А є окуляри, які захищають очі від сонця та води.

- Визнач тему тексту.

Про очі

Про окуляри

Про сонце

- Про що прочитали?
- Що ти знаєш про окуляри?
- Як берегти зір?

М м

ам ом Ам Ом
ма мо Ма Мо

1 Знайди букви **М** і **м** в рядку.

М Д л П М Щ Н м Л д

2 А М АМ – АМ м а ма – ма

О М ОМ – ОМ м о мо – мо

Мамо!

Мо-мо!

А-а-а?

О-о-о?

3 Текст. Тема тексту

Монстрів насправді не існує. Це герої казок. Вони дивно виглядають. Вони бувають жовті, сині, зелені. Вони живуть у казковому лісі. Усі монстрики вміють чаклувати, бо вони чарівники.

• Визнач тему тексту.

Монстрики

Ліс

Жовтий монстрик

М м

ма
ма-ма

мо
ма-мо

ом
сом

ама
ла-ма

1 Знайди слово — підпис до малюнка.

мати молоко мавпа дім миша
мова мороз масло грім мишка

2 Текст і малюнок.

Усі знають: миші люблять їсти сир. Чи це так? Не зовсім. Мишам по-до-ба-єть-ся їсти зерно, сало, масло і ковбасу. Від сиру мишки теж не відмовляться. Але насіння соняшника чи дині мишам смакує більше. Хочете перевірити?

- Назви ті продукти, про які йшлося в тексті.

Лл

1 Знайди букви Л і л в рядку.

Л м П Н л Д Л М Л п

2 А л Ал – Ал л а ла – ла

О л Ол – Ол л о ло – ло

3 Що відбувається? У назвах яких тварин є звук [л]?

• Визнач місце букви л у словах.

Лл

ал ол
ла ло

Ал Ол
Ла Ло

1

ла

ма

ло

ала

ла-ма

ма-ма

ма-ло

ма-ла

ол – ом

ал – ам

мама

мало

мо – ло

ма – ло

мамо

лама

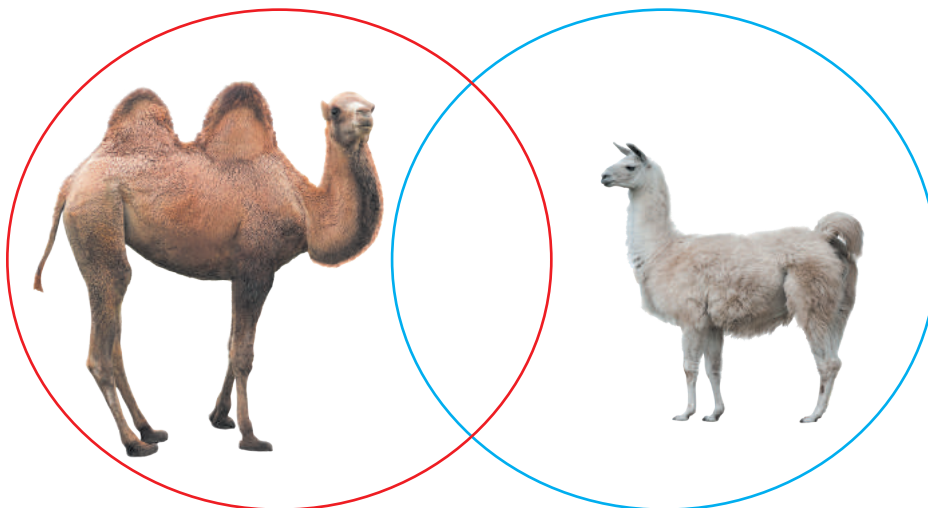
Мамо, лама! Лама мала.

2

Порівняння

Лама — тварина, родичка верблюда. Ти можеш побачити ламу в зоопарку. У дикій природі лами живуть у горах. Є лами, які живуть біля людини. Лами перевозять вантажі. У лами густа шерсть. Із шерсті лами роблять шарфи, шапки, светри.

- Порівняй ламу і верблюда. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

Уу

1 Знайди букви **У** і **у** в рядку.

У Г р К Ч у Ч х У Г

2 У М УМ – УМ м у му – му

У Л УЛ – УЛ л улу – лу

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [у]?

• Визнач місце букви **у** в словах.

у-дав
ме-ду-за
па-пу-га
му-ра-ха
вуж
ко-зу-ля
зо-зу-ля
кур-ча

• Яких тварин немає на малюнку?

Уу

ум ул
му лу

Ум Ул
Му Лу

1

ам ум ом лу ла ло
ма мо му ол ал ул
мама – мамо – маму мул – мула

2

Текст. Передбачення

УСМІШКА

Був сонячний день. Уля гуляла у дворі.
Вона побачила Устима. Він був засмучений.
Уля підійшла до нього та усміхнулася.
— Давай грати разом.

- Що відповів хлопчик? Що буде далі?

3

усмішка

посмішка

Усмішка — людина радіє.

Посмішка — людина насміхається. Насміхається — сміється над іншими людьми.

4

Який смайлик ти намалюєш другу або подрузі? Чому?

Нн

1 Знайди букви **Н** і **н** у рядку.

Н П Ш Н И А н Л Н Т

2 А Н АН – АН н а на – на

О Н ОН – ОН н о но – но

У Н УН – УН н у ну – ну

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [н]?

- Визнач місце букви **н** у словах.
Яких предметів немає на малюнку?

на-мет
но-со-ріг
ла-ма
лам-па
ко-ро-на
но-ут-бук
слон
со-ло-ма

Нн

ан он ун
на но ну

Ан Он Ун
На Но Ну

1 ал ам ан ла ма на ул ум ун
ол ом он ло мо но лу му ну

2 Знайди слово — підпис до малюнка.

нам лама мало мул
мама ламана мала манул

3 Факти і думки

Манул — най-пух-наст-
ті-ший кіт.

Манул живе там, де
бувають великі морози.

У манула короткі лапки
і маленькі вушка.

Цей кіт полює
на мишей.

Ворогами манулів
є великі хижі птахи —
беркути, орли, сови.

Він най-гар-
ні-ший серед
диких котів.

ЗВУКИ. ГОЛОСНІ ТА ПРИГОЛОСНІ

Ти вимовляєш різні звуки: голосні та приголосні.
Голосні звуки утворюють за допомогою голосу.

А Голосні почуєш в пісні: а-а-а!

І у темному у лісі: ау-у-у!

О І коли дивуєшся: о-о-о!

І коли милуєшся: о-о-о!

У Легко вимовляються,

Весело співаються!

1 Прочитай. Назви букви, які позначають голосні звуки.

ал – ам – ан

ла – ма – на

ул – ум – ун

ол – ом – он

ло – мо – но

лу – му – ну

Приголосні звуки утворюють за допомогою голосу і шуму.

Приголосні деренчать,
І тихенько шелестять,
Голосно свистять, скриплять,
І гарчать, і точуть,
Співати не хочуть.

М
Л
Н
—

2 Знайди слово — підпис до малюнка. Назви букви, які позначають приголосні звуки.

мама

мул

манул

мала

лом

ламана

мамо

мало

лама

СКЛАД

У слові стільки **складів**, скільки **голосних** звуків.

ДІЛЮ СЛОВО
НА СКЛАДИ

Визначаю в слові
голосні звуки.

М А М А

Ділю слово
на склади.

М А | М А

1 Визнач, скільки складів у кожному слові.

сон	сосна	оса	ананас
слон	сало	ламана	смола

2 Що відбувається?

• Правда чи неправда?

- Кіт стоїть на стільчику.
- Миша сидить на підлозі.
- Кіт стоїть поруч зі стільчиком.
- Миша сидить на стільчику.

Сс

с у м | к а

1 Знайди букви **С** і **с** у рядку.

С Є Ф О с Є У С с О

2 А С АС – АС с а са – са

О С ОС – ОС с о со – со

У С УС – УС с у су – су

со са су ас ус ос ма мо му ом ум ам
на ну но ан он ун ла ло лу ал ул ол

3 Знайди слово — підпис до малюнка.

сама насос сом оса
смола ананас сон сосна

4 Правда чи неправда?

• У нас — ананас . • У нас — насос .

• У нас — сом . • А у вас?

С с

ас

ос

ус

Ас

Ос

Ус

са

со

су

Са

Со

Су

1

Що відбувається? Скажи, хто де знаходиться.

за

на

перед

в

у

під

У сумці кенгуру — маля.

Кенгуру — сумчаста тварина.

2

Текст. Тема тексту

МАМИНА СУМКА

У моєї мами сумка невелика. Але скільки там речей!

Є гаманець. Є ключі від квартири. Є телефон. Є люстерко і помада. А ще...

- Визнач свою думку за шкалою оцінювання.

Чи можна без дозволу брати речі з маминої сумки?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

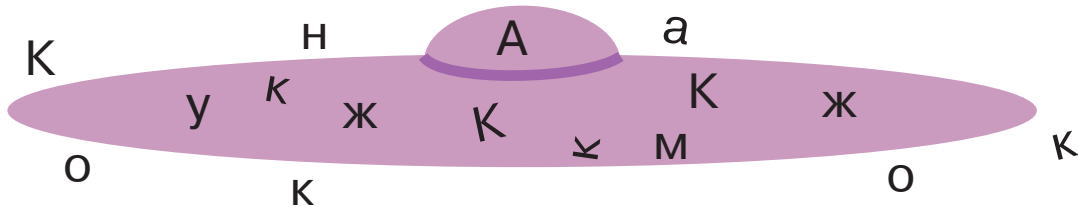

Кк

ковпак

1 Скільки букв **К** написано на капелюсі?

2 О _____ К ОК – ОК к _____ о КО – КО

у _____ К УК – УК к _____ у ку – ку

ка ку ал ук око коло
ко лу ок ом оса коса

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [к]?

• Яких тварин немає на малюнку? Визнач місце букви **к** у словах. Скільки складів у словах?

крот
коза

корова
собака

кенгуру
кіт

кіт
бик

Кк

ак ок ук
ка ко ку

Ак Ок Ук
Ка Ко Ку

1 Знайди слово — підпис до малюнка.

КОЛО ОКО МОЛОКО УКУС
КОКОС ОСА КОЛОСОК КОСА

2 Текст. Тема тексту

У кутку стояв капелюх Чарівника з яєчною шкаралупою на дні. Раптом шкаралупа почала мінятися на очах. Справа в тому, що речі, які потрапляли у капелюх, змінювалися. Як саме, передбачити було неможливо.

Шкаралупа росла і росла, ставала м'якою та пухнастою. Та за мить наповнила увесь капелюх. П'ять маленьких хмаринок вилетіли з капелюха і полетіли.

За Туве Янсоном «Капелюх Чарівника»

- Розкажи, що ти хочеш покласти в чарівний капелюх, і що з'явиться потім.

Я покладу
в капелюх...

НАГОЛОС

Вимов слово **на**|го|лос. Один зі складів у слові ти вимовляєш сильніше. Це наголошений склад. Наголос позначають знаком '.

1 Який склад наголошений?

ка|ка́|о о|ко сум|ка
со|ло|ма а|ку|ла мо|ло|ко

2 Текст. Тема тексту

У дівчинки Марини живе кіт Мурчик. Марина годує котика молоком. Вона грає з Мурчиком клубочком. Мурчик любить гуляти на подвір'ї. А ще Мурчик любить бігати за голубами.

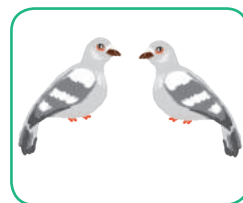
• Визнач тему тексту.

Кіт Мурчик

Про котів

Голуби

ЗВУКОВИЙ СКЛАД СЛОВА

РОБЛЮ
ЗВУКОВИЙ
АНАЛІЗ СЛОВА

Визначаю в слові
голосні звуки.

М А М А

Визначаю при-
голосні звуки.

М А М А

Ставлю
наголос.

М А́ М А

Ділю слово
на склади.

М А | М А

1

ма ку на но му ок
ло са ну ко су ун

2

Знайди слово — підпис до малюнка.

ко|са́ ко-лос лас-ка
кас-ка мо-ло-ко мас-ка

3

Правда чи неправда?

- Анна **ЛЮБИТЬ** молоко.
- Мама **ЛЮБИТЬ** какао.
- Анна **ЛЮБИТЬ** манку.
- Лоло **ЛЮБИТЬ** ковбасу.
- Лоло **ЛЮБИТЬ** солому.

И и

каз|кї

1 Знайди букви **И** та **и** в рядку.

И Н П и Т Г И н Ш и

.....

2 И Н ИИ – ИИ н и НИ – НИ

И К ИК – ИК к и КИ – КИ

ми ли ни ки ли ми си ни ли ми ки

ма му ми ло лу ли са су си ко ки

.....

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [и]?

• Яких предметів немає? Визнач місце букви **и** в словах.

лис
каз-ки
кри-ла
чо-бо-ти
пру-ти-ки
сум-ка
тор-бин-ка
ки-лим
со-піл-ка

И и

ил ин ис ик
ли ни си ки

Ил Ин Ис Ик
Ли Ни Си Ки

1

Передбачення

Розкажи, про що можна дізнатися, розглядаючи обкладинку книжки. Про що ця книжка?

автор

назва

малюнок

2

Знайди слово — підпис до малюнка. Відшукай слово до схеми.

КИЛИМ

ЛИМОН

МЛИН

КИЛИМИ

ЛИМОНИ

МЛИНИ

3

У Анни лимони. У Кліма малина.

У Килини

книга. У Марини

книги.

Р р

р ó | б о т

1 Знайди букви **Р** і **р** у рядку.

Р В Ж р Т к В Ч р К

2 У Р УР – УР р у ру – ру

И Р ИР – ИР р и ри – ри

ра ру ар ур Іра роса

ро лу ор ум Інна коса

3 Що є правдою, а що ні? У назвах яких предметів є звук [р]?

• Знайди ці предмети. Визнач місце букви **р** у словах.

рак

краб

річ-ка

риб-ка

ри-бал-ка

ро-бот

ро-маш-ка

бе-ре-за

бо-бер

ХТО?
ЩО?

Р р

ар ор ур ир
ра ро ру ри

Ар Ор Ур Ир
Ра Ро Ру Ри

1

Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

рама	нора	сир	кран
рана	кора	косар	краса
ранок	роса	комар	марка
рулон	рука	рис	русалка

2

Ранок. Краса. На сороки. У соми,

лини. А акули? Акули у .

3

Текст. Тема тексту. Текст і малюнок

Робота Роббі зробили на заводі. Він виконує різні про-гра-ми.

Робот Роббі живе у нас, допомагає по дому. Він для нас не машина. Роббі — наш друг.

- Визнач тему тексту.

Дім

Робот Роббі

Завод

Б б

ба|ра|ба́н

1 Знайди букви **Б** і **б** у рядку.

Р В Е Б Ъ б а Б д б

2

Б А БА-БА-БА б у бу-бу-бу

Б О БО-БО-БО б и би-би-би

3

Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [б]?

• Яких предметів немає на малюнку?

Визнач місце букви **б** у словах.

бим-бим

бам-бам

біл-ка
бик
бо-бер
бор-сук
ба-ран
ба-ра-бан
бу-бон
бан-ду-ра
тру-ба

бум-бум

бом-бом

Б б

аб об уб иб

Аб Об Уб Иб

ба бо бу би

Ба Бо Бу Би

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

баба банан бук баклан

бабак баран бик борсук

собака барабан краб балкон

2 Як звать кожного хлопчика?

ДАРУНКИ

У Романа — барабан. У Слави — бубон.

У Миколи — кубики. У Бориса — собака.

3 Передбачення

Що відбувається? Що буде далі? Розкажи.

В в

во|ро|на

1 Знайди букви **В** і **в** у рядку.

Р В Р Ф Ь в а в ф в

2 В А ВА-ВА-ВА в у ву-ву-ву

В О ВО-ВО-ВО в И ВИ-ВИ-ВИ

ва бу ав ув Вова овес

во ву ар ор Рома осел

3 Що є правдою, а що ні? У назвах яких предметів є звук [в]?

• Знайди ці предмети. Визнач місце букви **в** у словах.

во-ро-на

но-ви-ни

ав-то-бус

ав-то-мо-біль

ву-ли-ця

ва-за

вер-блюд

В В

ав ов ув ив
ва во ву ви

Ав Ов Ув Ив
Ва Во Ву Ви

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

ворота слова равлик
ворона слива рукав
новина буква ловив

2 Правда чи неправда?

Іванка ловила сома . Сом у вулику .

Вова ловив лина . У лина — волосини .

Роман виловив рака . Мама варила рака.

3 Прочитай. Поміркуй, якого варення ти не куштував. Чому?
Чи може бути таке варення?

ДИВНЕ ВАРЕННЯ

Василина варить варення.
Варення зі слив — сливове. Ва-
рення з абрикосів — абрикосове.
Варення з вишень — вишневе.
А варення з квасолі? Варення
з квасолі — дивне.

Дд

д у б

1 Знайди букви **Д** і **д** у рядку.

В Д Б д в Д Ф б д Д

2 д О ДО-ДО-ДО д и ди-ди-ди

до бу ад уд дуда Данило
да ду од ов вода Дарина

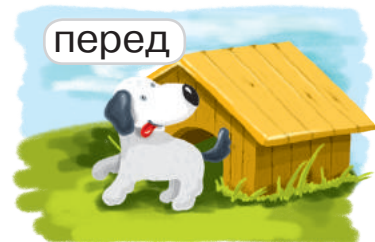
3 Текст і малюнок

У саду Данило будував будку. У Данила доло-
то , молоток , сокира , цвяхи .

Собака Димок радів . Будка нова, красива.

• Скажи, де Димок.

Дд

ад од уд ид
да до ду ди

Ад Од Уд Ид
Да До Ду Ди

1 З'єднай імена та малюнки.

У Данила — слон. У Дарини — лис. У Романа — вовк. У Вова — динозавр.

Роман

Вова

Данило

Дарина

2

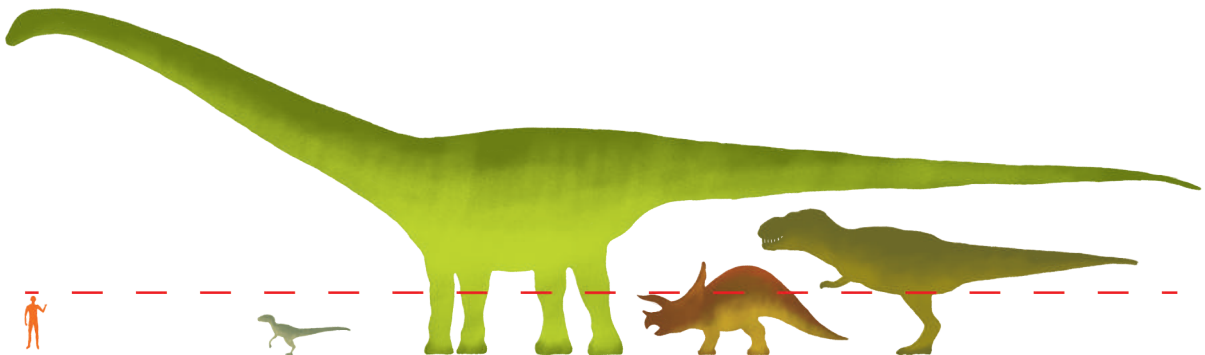
Якого розміру динозаври?

Динозаври були різного розміру. Деякі — як великий собака, інші — як будинок у дев'ять поверхів. Динозаври живилися рослинами або полювали на інших тварин.

— А чи знаєш ти, хто давній родич динозаврів?

— Крокодил!

І і

ліс – ліс

1 Скільки букв І та і в рядку?

И І Ъ Р і и ! В І і

2 Н _____ І Ні-ні-ні

Д _____ І Ді-ді-ді

Л _____ І Лі-лі-лі

С _____ І Сі-сі-сі

ри – рі ни – ні ли – лі ди – ді си – сі
лі – ли ді – ди сі – си рі – ри ні – ни

ТВЕРДІ ТА М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

1 Назви предмети. Як вимовляється перший звук у слові?

ліс

ліс

2

У ЛІСІ

У лісі росли липи, сосни, осики. На осику сіла сова. На липу сіла сорока. У лісі — лосі і вовки, кабани і бор-су-ки. На сосні — біл-ка.

У біл-ки в дуп-лі

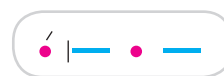

І і би – бі ви – ві ни – ні ри – рі
ли – лі ти – ті ки – кі ми – мі

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

ірис ліс сік дірка вінок
ібіс літо бік нірка віник
індик лісник рік мірка вікно

2 Прочитай. Де чия іграшка? Поясни свою думку.

У моїй іграшці
можна
пе-ре-во-зи-ти
кубики.

Ін-на

Моя іграшка
пухнаста, м'яка,
коричневого ко-
льору. Я люблю
з нею спати.

І-ван

У мене не одна
іграшка, а маленькі
деталі. З них я можу
по-бу-ду-ва-ти дім.

І-гор

Моя
іграшка схожа
на мене. І сукні
у нас однакові.

І-ван-на

П п

ап

оп

уп

ип

іп

па

по

пу

пи

пі

1

Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

пава лапа короп папка крап-ка

пара липа сироп лапка кноп-ка

2

Факти і думки

Поні — маленький кінь. Поні може бути такого зросту, як ти зараз — 1 метр 20 см. Раніше поні працювали під землею. У копальнях. Вони возили вантажі. Тепер поні катають дітей у парках та виступають у цирку.

ТВЕРДІ ТА М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

1

Назви предмети. Як вимовляється перший звук у слові?

П О Н І

П І Н А

- До якої групи слів дібрав звукову схему хлопчик, а до якої — дівчинка?

пума
пава

— | — •

пісок
вінок

— • | — • —

Т т

т ó р т

1 Знайди букви **Т** і **т** у рядку.

р В Ж К Т К Т Ч т К

2 Т у ту-ту-ту т и ти-ти-ти

ат – та от – то ут – ту ит – ти іт – ті

3 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

тато ноти танок кит тісто
сито мити туман кіт місто
літо пити тепло кріт намисто

4 Прочитай. Заміни малюнки словами. Доповни текст.

ТОРТ

Мама за-мі-си-ла тісто. Вона готує торт. Мики-

та приніс ка-пус-ту та морк-ву. Торт із ? Ні!

Для торта по-тріб-ні , , , ,

А Тарас і Тамара від-да-ли кролику.

Потім усі смакували тортом з

Т т

ат
та

от
то

ут
ту

ит
ти

іт
ті

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

танок

робот

нитка

Тарас

табун

компот

квітка

Тамара

турист

поворот

картка

Тимур

2 Досліджуємо медіа. Реклама

ПЕКАРНЯ «ТРИ КОТИ»

У нас смачні торти. Для мами — торт з шоколадом. Для тата — торт з горіхами. Для дітей — торт з морозива.

Наша адреса: вулиця Квіткова, дім три.

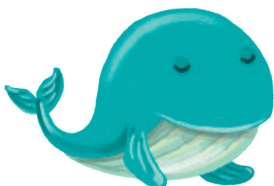
Ми відкриті з 9:00 до 19:00

У вас буде солодке життя!

ТВЕРДІ ТА М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

1 Назви предмети. Як вимовляється перший звук у слові?

КИТ

КИТ

Г г

г о | р о́ д

1 Знайди букви Г і г у рядку.

Г В Г К г К Ж Т Г и

2 Г А ГА-ГА-ГА г и ги-ги-ги

га – аг го – ог гу – уг гі – іг

га – гу го – ге гу – ги гі – ги

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звуки [г], [г']?

- Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви г у словах.

город

дорога

гра-ки

о-гір-ки

го-ро-бина

граб-лі

- Правда чи неправда?

- На городі росли огірки, гарбузи, голуби.
- На городі Ганна і Гнат годували гусака і гуску.
- На городі баба Горпина збирала горох.

Г г

аг

ог

уг

иг

іг

га

го

гу

ги

гі

1 Текст. Тема тексту

У бабусі Ганни — город. На городі багато городини. Тут і морква, і капуста, і огірки, і помідори. Граки літали і псу-ва-ли городину.

Дід Богдан поставив на городі о-пу-да-ло. Два дні опудало лякало граків.

А потім граки звикли до опудала. Літали та сідали на руки і голову. Гарно гракам на городі.

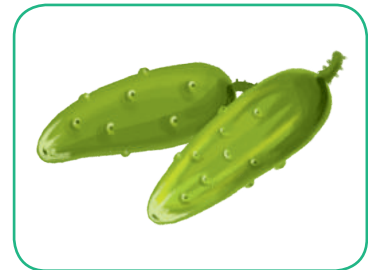
- Визнач тему тексту.

Город

Граки на городі

Огірки

ТВЕРДІ ТА М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

1 Назви предмети. Як вимовляється перший звук у слові?

Г А Л | К А

Г І Л | К А

Ґ ґ

ґá | ва

1 Знайди букви Ґ і ґ у рядку.

Ґ В ґ Ґ г К И Т Ґ ґ

2 га – ґа гу – ґу гі – ґі гук – ґук

го – ґо ги – ґи гак – ґак гар – ґар

3 Знайди слова — підписи до малюнків; слово до схеми.

ґава ґудзик ґрунт аґрус

ґанок ґуля на ґрунті ґвалт

4 Текст чи не текст? Поміркуй.

На городі — аґрус. На ґанку — ґава.

На сумці — ґудзик. На лобі — ґуля.

5 Знайди слова, в яких є буква ґ. Визнач місце букви ґ у цих словах.

У гнізді — ґавенята. Ґава принесла гусінь.

Ґава годувала ґавенят.

Ґавенята їли гусінь.

Г г

га – га

гу – гу

ага

оґо

го – го

ги – гу

угу

иґи

1

Знайди слово — підпис до малюнків; слово до схеми.

ґава ґудзик аґрус
ґавеня ґуля ґрунт

2

Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [ґ]?

- Прочитай. Знайди слова, в яких є буква ґ. Визнач місце букви ґ у цих словах.

У ґрунті живе багато тварин. У ґрунті — нора лисички. У ґрунті — нірка мишки. У ґрунті риє ходи кріт. А ґава не живе у ґрунті. Чому?

Е е

ле|л^е|ка

1 Знайди букви **Е** і **е** в рядку.

Р Е Є е Ф Т є Ж Э В К

2 С е СЕ-СЕ-СЕ г е ге-ге-ге

ле – ме – де ке – ре – пе ме – бе – те

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [е]?

- Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви **е** у словах.

поле
лелека
бер-кут
пе-ре-піл-ка
дерево
береза
клен
вер-ба
ме-те-лик

- Далеко видно велике гніздо лелеки. Раді господарі лелекам. Де лелеки — там мир і багата родина.

Е е

бе
ме

ве
не

ге
пе

де
ре

ке
се

ле
те

1 Знайди слово — підпис до малюнків; слово до схеми.

село лелека море верба
весело ледарі берег метро
дерево вареники бегемот кенгуру

2 Факти і думки

Лелека — птах. У нього біле пір'я і червоний дзьоб. І довгі червоні ноги. Живе лелека біля річки чи болота. Лелека їсть комах, черв'яків, жаб, рибу.

ТВЕРДІ ТА М'ЯКІ ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

1 Назви зображений предмет. Як вимовляються приголосні звуки у слові?

Л Е Л Е К А

• До якого слова подано схему?

лелека метелик небо

З з

зи | ма́

1 Знайди букви **З** і **з** у рядку.

З В з К Т в Ж Ч 8 ж

2 З А ЗА-ЗА-ЗА з у зу-зу-зу

аз – за оз – зо уз – зу из – зи ез – зе

3 Що відбувається? Що тебе дивує? У назвах яких предметів є звук [з]? Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви **з** у словах.

зайчик

береза

зима

замок

зозуля

зуби

коза

мо-ро-зи-во

• У лісі зима. Морозно. Біла береза вкрита снігом. На сосні зелені хвоїнки. Під сосною . У біла шубка.

З з

аз

оз

уз

из

із

ез

за

зо

зу

зи

зі

зе

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

зима

ваза

золото

зірка

зуби

коза

залізо

казка

запаси

замок

морози

загадка

2 Послідовність подій. Зачин, головна частина, кінцівка

Зачин

Зима. Морозно. Сніговик змерз. Невесело Сніговику.

Головна частина

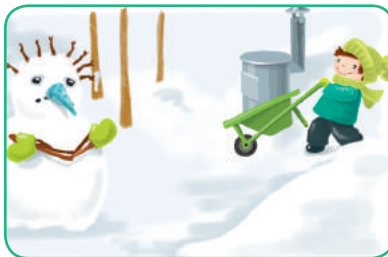
Діти принесли йому пічку.
— Я зігріюсь і розтану, — каже Сніговик.
— Не розтанеш! Це спеціальна піч для сніговиків.

Гріє Сніговик руки зі снігу — не тане.

Кінцівка

Тепло його рукам і серцю. Турбота завжди зігріває.

- Встанови правильну послідовність подій.

Ж ж

ж а б | к а

1 Знайди букви **Ж** і **ж** у рядку.

ж к Ж Х Т х Ж Ч К Ш

2 Ж А ЖА-ЖА ж и жи-жи

Ж у жу-жу ж і жі-жі

жа жо жи жаба жук
жу же жі жужа вуж

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [ж]?

- Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви **ж** у словах.

жито
ожина
жолудь
жоржина
жук
стежка
вуж
стриж

- На полі жито. У житі вуж. У небі стрижі. На дубі жолуді. Серед жита квітне жоржина.

Жж

аж

ож

уж

иж

іж

еж

жа

жо

жу

жи

жі

же

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

жито

морж

лижі

стежка

ожина

вуж

межі

діжка

жоржина

стриж

вежі

ліжко

2 Тема. Послідовність подій

• Прочитай речення. Склади з них розповідь про жабку.

Ш ш

ш у м

1 Знайди букви Ш і ш у рядку.

Ж ш Ж Щ Т ш Ж Ч Ш Ж

2 Ш А ША-ША ш и ши-ши

ша шу ши шипи шуба
шо ше ші шашки шершень

3 Опиши малюнок. У назвах яких предметів є звук [ш]?

- Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви ш у словах.

шапка	шарф
школа	шум
шуба	каша
шишкар	шишка
шорти	мишка
шаровари	кішка
подушка	шнурок
шкарпетки	рушник
сукня	мішок

- У шафі шурхотить миша. Вона шукає шкарпетки. У шкарпетках тепло. Кішка не знайде мишку.

Ш ш аш ош уш иш іш еш
ша шо шу ши ші ше

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

шашки шина кошик шити
шакал машина каштан шукати
шоколад шипшина смішно шуміти

2 Правда чи неправда?

- Волошка блакитна.
- Шашки — весела гра.
- Шипшина корисна.
- У машини шини.

3 Прочитай. Що тебе здивувало?

У квартирі номер шість,
Що на поверсі чотири,
Жили кішка Шушка
І собачка Мушка.
У квартирі була шафа,
В шафі жили мишки.
Гризли шоколад, шкарпетки,
Шарфи, шапки, шишки.
Шушка з мишками дружила,
Шинку їм смачну носила.
Мушка мишок не любила
І постійно їх ловила.
Має ж бути навпаки:
Кішка й мишка — вороги?

Х х

хв́іст

1 Знайди букви **Х** і **х** у рядку.

х в ж к х к ж ч х к

2

Х а хА-хА-хА х и хИ-хИ-хИ

 Х у хУ-хУ-хУ х і хі-хі-хі

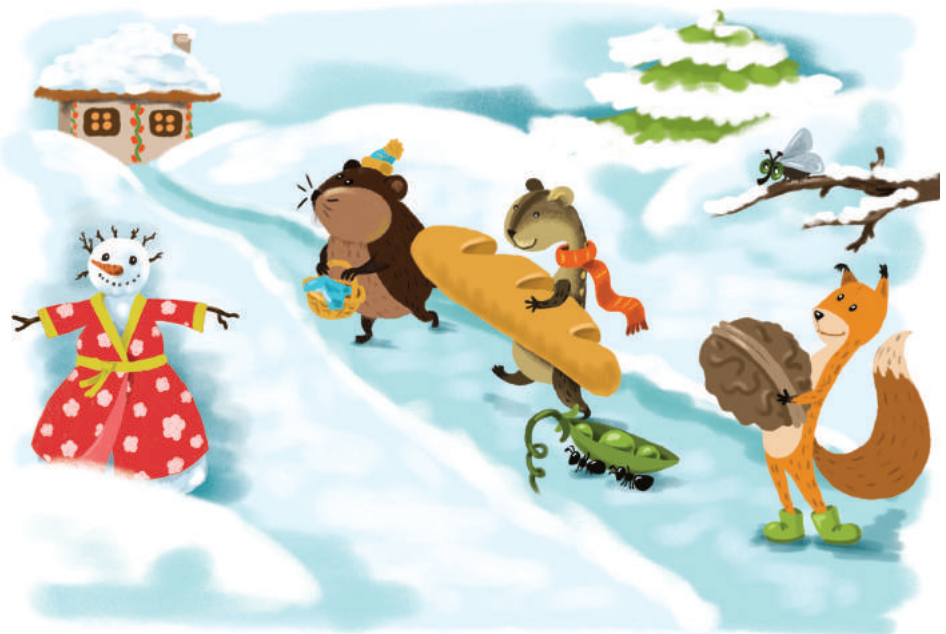
ха ху хи хижа хвіст
хо хе хі хижі хвости

3

Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [х]?

- Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви **х** у словах.

хата
халат
хліб
холод
муха
горох
горіх
ховрах
мураха
хом'як

Х х

ах
ха

ох
хо

ух
ху

их
хи

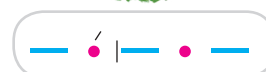
іх
хі

ех
хе

1 Знайди слово — підпис до малюнка; слово до схеми.

хата хобот муха дах
хатка хор мураха пух
хатинка мухомор комаха пастух

2 Послідовність подій

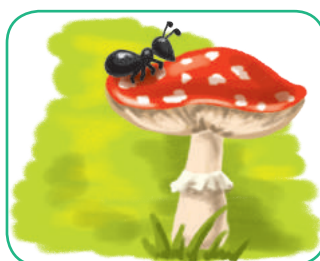
У лісі ріс мухомор. Бігла мураха, шукала поживу. А тут мухомор! Залізла мураха на мухомор. Гарно видно навколо. Бачить — недалеко грушка впала з дерева. Мураха побігла грушку шукати.

Летіла муха. Мухомор побачила. Сіла, відпочила та полетіла далі.

Біжить ховрах. Хворий. Живіт болить. Аж тут — мухомор. Ховрах відгриз трохи гриба. Наче легше стало.

Ось як допоміг мухомор. А як думаєш ти, чи потрібний мухомор у лісі?

- Встанови правильну послідовність подій.

Й й

1 Знайди букви **Й** і **й** у рядку.

И Л **Й** П и **Й** л **Й** н

.....

2 Знайди слово — підпис до малюнка.

йод йог майка мій край
йогурт йорж гайка рій грай

.....

3 Що відбувається? У назвах яких предметів є звук [й]?

• Знайди ці предмети на малюнку. Визнач місце букви **й** у словах.

гай
гайок
йод
лайка
рій
сойка
ЖОВТИЙ
ЛИСТИК

• У Йосипа ранка. Майя лікує Йосипа йодом.
— Йой-йой-йой! — кричить Йосип.